

geleed, aan te
ning te
12—18
daarna
a, waar-
vlot.
kundige
he rich-
bij hun
begon,
konden
heid van
cht kon-
Doopers
n Ame-
neerden
te opper-
neerden
Doopers
cht toech
bewuste
nen niet
en moet
n dertig
leen die
ng kort-
was, zou
id geleid
pleiding,
n voor-
ing aan
en dan
geven,
en kan
tuurlijke
ook een
wendige
nbesluit
Christus
reeds in
n vader
n voor-
ding en
g bestel,
zelf nog
pleide,
gereeder
en, of de
of moe-
heden;
en zoo-
n, krach-
n Diena-
en daar
alijne in-
en Geest,
zaak ver-
en die
re, heil-
zoo heel
a, gehei-
roeping
andrag
heel zijn
al zoo de
ok in de
oper den
n alleen
formeer-
God ge-
a leeftijd
gen den
nemen.
reen.
n Chris-
ding van
eel van;
n mond
uit den
est, zijn
ensche-
ker, die;
zal zijn,
dan op-
ken naar
ding, en
n dertig
een rijk
baast.
n te ma-
n in mach-
tich die
uitgaat.
werk te
e onder
g terrein
vid van
tellen.

en dat als regel nu school enkel door kin-
dren van leden van kerk bezet is, want
Want wel regt de buitenwereld, dat dit
sektentiaat kweekt, maar de ondervinding
lozenstraft al zulk beweren. Nergens wordt
de sektentiaat sterker ontwikkeld, dan waar
ge door vermenging wrijving en botsing uit-
lokt, en nergens is stiller vrede en kalmer
rust op confessioneel gebied, dan waar ge
aan elke groep haar volen eisch geeft.
Edoeh, zulke is alleen mogelijk in groote
steden, of ook in dorpen waar al het vrome
volk van één kerk is, gelijk men dit met
name in menig dorp van Groningen en Drente
vindt, waar indertijd al wat nog aan den
Christus vasthield, het Genootschap verliet
en zich als Gereformeerde kerk openbaarde.
Doch zoo staat het in de meeste dorpen
niet; zelfs niet in de kleinere steden.
Meestal is de kracht van één kerk leden
te klein en te zwak, om de kosten van een
eigen school te dragen, en kan de school
er alleen komen, en alleen in stand worden
gehouden, bijaldien de voorstanders van een
Christelijke schoolopvoeding uit meer dan
één kerk de handen ineen slaan, en saam,
met vereende kracht, de school bouwen en
in stand houden.
Zulk een toestand is echter bijna altoos
uiterst kiesch en delicaat.
Waar tweedele soort kerken aan één
school saamwerken, is allicht het één
element sterker dan het andere, zoekt meer-
der macht aan zich te trekken, en neigt
tot onderdrukking.
Ook staan de geesten soms zoo fel en
verbittert op kerkelijk gebied tegenover-
elkaar, dat men elkander bij alles ver-
denkt, alle onderling vertrouwen bant, en
letterlijk op voet van oorlog met elkander
leeft.
Helaas, hoe menige school werd van dien
confessionelen hartstocht niet reeds het slacht-
offer, en hoevele zullen er nog als offer
voor vallen moeten.
Dit zou niet zoo zijn, indien men zeggen
kon dat bij de kerkeraden, en met name bij de
Dienaren des Woords, in zulke gevallen de
wijsheid plaecht voor te zitten.
Ware dit zoo, dan zouden deze kerkeraden
het vuur van den hartstocht blusschen
kunnen, maan tot bedaard overleg, en de
zaak zou best loopen, gelijk de gelukdige
uitkomst, in dorpen, waar *vijsje mannen* in
den dienst zijn, dit dan ook toont.
Maar helaas, zoo is het lang niet altijd.
Zelfs zijn er dorpen te noemen, waar een
der kerkeraden, de leeraar aan het hoofd, den
hartstocht veel eer opzettelijk aanblaas, en
het op den ondergang van de Christelijke
school toeleide.
Reeds meer dan één predikant heeft in
zulk geval den moord van een Christelijke
school op zijn geweten.
De moeilijkheid zit 'em dan vooral in de
Bestuursleden en in de keuze van den hoofd-
onderwijzer. De meerderheid van het Bestuur
wil men over en weer aan *zijn* eigen kant
hebben, en de hoofdonderwijzer moet tot *zijn*
kerk behoren. En als aan die conditie niet
voldaan wordt, trekt men zich terug.
Ook speelt de geldquastie hierbij een
verre van ondergeschikte rol.
Denk maar aan die laie middelen, om
met geld open een vijftig nieuwe leden te
schepjen, een vergadering te overrompelen,
het bestuur om te zetten, en zoo de school
naar zijn kant te dwingen.
In al zulke gevallen nu zou onze raad
zijn: Houd u met uw school van beide
kerkeraden op een eerbiedigen afstand.
Anders wordt uw school het kind van de
rekening.
Onder de kerkeraden van beide kerken,
die zelven met hun kinderen in verlegen-
heid geraken, zijn er altoos wel enige
wijze mannen van *goeden wil* te vinden,
die de zaak regelen kunnen, en op hun
beleid moet de school dan drijven, om bij
mogelijkheid conflict, de beslissing in te roepen
van den *Schoolraad*.
Het is dan wel jammer dat het verband
met de kerk slapen moet; maar nood
breekt wet; en beter buiten de kerk om
uw school gedreven, dan dat de kerkelijke
naifjeer uw school in den grond boort.
Gaet het in het eind niet meer, en is
splijting mogelijk, dat men dan splitst. Beter
twee kleine scholen met vrede in eigen
boezem, dan één groote school die van twist
samenhangt.
Maar is splijting om de Kleinheid der
middelen of het klein getal kinderen vol-
strekt onmogelijk, zieh u dan in het on-
vermijdelijke; neem liever het halve u dan
den leegden dop; matig uw wenschen; en help
alzo een geslacht opvoeden, dat later krach-
tig genoeg zal zijn, om het schoolwezen
naar eisch te doen bloeien.
Dit zou zeker niet mogen en niet kun-
nen, indien de kerk ambtelijk zeggenschap
over de school had, maar het kan wel nu het
verband tusschen kerk en school niet anders
dan contractueel kan wezen.
Immers als er een contract valt te slui-
ten, moet elk der beide partijen in volle vrij-
heid beslissen, of ze dat contract sluiten
wil en kan.
Niet om dissonde wilkeur in te voeren;
want als ik zedelijk tot het aangaan van
zulk een overeenkomst gehouden ben, mag
ik het niet nalaten om bijredenen.
Maar wel mag ik dit dan laten, als de
school zelve er de dupe van zou worden,
altoos naar den regel: *Salus solae suprema
lex esto*, d. w. z. het in stand blijven der
school gelde steeds als hoogste wet.
Staat daarentegen de toestand niet zoo
hopeloos, en vindt men in beide kerkeraden
verstandige, wijze, vroeude mannen, zoodat
samenwerking mogelijk is, zorg dan voor het
minst dat alles scherp bepaald en gefor-
muleerd zij, en houd altoos den uitgang van
den Schoolraad open.
Bij verband van uw school met één kerk
eindelijk zal men wel doen, met geen vasten
regel te volgen.
Zulk verband kan op allerlei manier ge-
legd worden, en welke van die manieren voor

uw dorp de beste is, hangt zooveel van
omstandigheden af, dat een vaste regel
niet is te geven.
Is er in den kerkeraad geschikt personeel
ook voor het schoolwezen, dan is zeker de
eenvoudigste manier, dat men den kerkeraad
verzoekt, één of twee leden van den raad
in de schoolcommissie te benoemen; mits
maar de leden van den kerkeraad die op
deze wijs in de schoolcommissie komen,
noot in het moderamen zitting krijgen, maar
uitsluitend gewone bestuursleden blijven.
Anders toch komt de school te zeer onder
andere macht.
Wel kan daarom iemand die kerkerads-
lid is, tegelijk voorzitter van zulk een school-
commissie zijn, maar dit is heel iets anders.
Dan is hij lid der *vereeniging*, en wordt
als zoodanig om zijn geschiktheid, door de
leden in het Bestuur gekozen.
Een kerkeradslid daarentegen, dat bij
contract zitting heeft, onderhoudt als we
zoo zeggen mogen, de *correspondentie* tus-
schen school en kerk, en mag daarom als
zoodanig niet in het schoolbestuur presi-
deeren.
En voorts gelde ook hier de regel, dat
het leven niet buiten God is, en dat dus
in het leven zelf, uit de omstandigheden,
ook in verband met het verleden, meestal
vanzelf de beste, de gezondste, de meest
gereede oplossing voortvloeit.
Daarom gaven we in deze artikelen alleen
de *leidende gedachten* aan, voor zooveel die
uit de *beledende beginselen* voortvloeien;
en het zal ons een oorzaak van dank en vreugde
zijn, bijaldien deze voorlichting ook onze
scholen ten zegen mag zijn.

Onverklaarbaar.

Dr. J. J. van Toorenbergen heeft deze
dagen een tweede editie aan de markt ge-
bracht van zijn in 1869 verschenen werk:
*De symbolische geschriften der Nederlan-
sche Hervormde kerk*.
Wat den titel betreft, waarop het hier
in de eerste plaats aankomt, is deze nut-
tige uitgave gebleven wat zij was, en slechts
hier en daar in de aantekeningen met een
enkele opmerking verrijkt.
Alleen in de inleiding valt hier en daar
zeker verschil op te merken, gevolg van de
veranderde tijdsomstandigheden.
Schreef hij in 1869 op blz. XVII, dat vast-
houden aan de Formulieren middel was om
een *partij-decoratie* of *oordeelsteeds standplaats*
te verwerven, thans in 1895 glag dit niet
meer.
De geleerde schrijver had thans gemerkt,
dat de vrienden der Formulieren, die hij in
1869 verdacht maakte als eerauchtige en
baatzuchtige leden, juist omgekeerd allerlei
voordeel hadden prijsgegeven, en er alles
aan hadden gewaagd, om trouw aan hun
overtuiging te blijven.
Daarom liet hij thans die *partij-deco-
ratie* en die *voordeelsteeds standplaats* er uit.
Zijn standpunt tegenover de nu al minder
confessionele kerk, waartoe hij zelf nog
altoos behoort, poogt hij thans te hand-
haven door de bijvoeging op blz. 16, dat
de symbolen *een aanklacht tegen de kerk*
zouden worden, als er in die kerk geen
Gereformeerde gezindheid meer bestond.
Een nog drierster spelen met woorden.
Dank zij onzen strijd tegen de *Revisie-
legende* is op blz. XXV de omschrijving der
Remonstrantische revisie eenigzins gewijgd,
zonder dat evenwel het eigenlijke punt van
verschil rondborstig wordt uitgesproken.
De *oude* Gereformeerden van 1869 zijn
nu op blz. XXVI *de oude* Gereformeer-
den geworden.
Op blz. XXXVII zijn eenige volzinnen om-
gezet, en zoo zijn er meer kleine verschillen.
Toch, en dit is voor ons hoofzaak, is
het boek als boek, ook wat inleiding en
standpunt betreft, wezenlijk hetzelfde geble-
ven wat het in 1869 was.
En juist dit nu is voor ons, in dit op zich
zelf nuttige en keurige boek, het ten eenen-
male *onverklaarbare*.
Dat toch een man van de historische ken-
nis van Dr. van Toorenbergen in 1869
zoo schreef, laat zich nog begrijpen.
Veelen met hem konden toen nog in ernst
wonen, dat de afwijkende richtingen onder
de orthodoxen in het centrum althans
stand zouden houden, en alenge de waar-
heid weer in de kerk zouden doen trouw-
feeren.
Bij die hope en die blijde uitzicht was
het te verstaan, dat aan de kerkrechtelijke
beteekenis der symbolen weinig waarde zou
worden gehecht, om dat men schier alles
verwachte van een gemeend vasthouden
aan hun hooflinnoud door leeraren en leden
individueel.
Dit was ook toen, gelijk de uitkomst ge-
leerd heeft, wel verkeerd gezien, maar het
was althans zelf in een man van zijn betee-
kenis niet onverklaarbaar.
Of wie is er die in vroeger jaren zich niet
wel overgaf aan illusies, die later in rook
opgingen?
Maar wat we niet verstaan, wat ons een
volstrekt mysterie, wat ons ten eenen male
onverklaarbaar blijft is het nuchtere feit,
dat een man als Dr. van Toorenbergen in
die 23 jaren niets geleerd heeft uit het
verloop der dingen, en als verkeerden we
nog in den ouden toestand van 1869, al wat
hij toen schreef in hoofdraak onveranderd
nogmaals publiceert.
Hij heeft nu in die 25 jaren gezien, hoe
er in de Nederlandsche Hervormde kerk
van een vasthouden aan den hooflinnoud
der belijdenis van verre geen sprake meer
is. Die kerk als zoodanig vraagt naar haar
symbolen niet meer, bekrent er zich niet
om, en laat ze als waardelooze documenten
in haar archiefkast bestuiven.
De Ethischen zijn onder de leeraren en
leden almeer van rechts naar links overge-
gaan, en komen er almeer toe, om geheel
den grondslag van alle symbolen saam, door

het prijsgeven der Heilige Schrift, van onder
de symbolen weg te brengen.
De Ritschlaansche school heeft onder
den linkervleugel der naar links afgeschoven
leeraars reeds haar intrede gedaan.
De Irenische heeren verloopden almeer in
puur practisch methodistischen arbeid, laten
alle theologie varen, en zien naar geen
symbolen meer om.
En de enkele Gereformeerde leeraren in
deze kerk, die nog met den inhoud der
symbolen instemmen, laten zich kerkrecht-
teijk allerlei aanleunen, dat door deze sym-
bolen gewraakt wordt, en hebben allen strijd
er voor opgegeven.
Zoo en niet anders is de wrange vrucht
gewees van het ongeoorloofde pogen, om
kerkrechtelijk geijfte symbolen, kerkrecht-
teijk van hun waardij en betekenis te
beroooven.
Het is alles één afluop, en een zeer snelle
afluop van de symbolische wateren.
En toch, na dit alles gezien en mee
doorleefd te hebben, blijft Dr. Van Tooren-
bergen onaanvaardelijk voor de werke-
lijkheid, zich troostende met de ijdele ge-
dachte, dat deze symbolen toch ook zoo
den dienst doen van te getuigen tegen
den naam dien een ontaarde gemeenschap
er aan mocht willen ontleenen" (p. XVI).
Dit nu verstaan we niet.
Maar wel noopt het ons tot de verklaring,
dat nu Dr. Van Toorenbergen, zelfs na de in
volgen gang zijnde onderwijning van heel
de Heilige Schrift, en hiernaede van den
grondslag van al onze symbolen, nog geen
alarm slaat, onze oppositie tegen zijn streven
in vroeger dagen, op droeffer wijze dan we
vermoed hadden, gerechtvaardigd wordt.
KUYPER.

Voor Koolwisk Scholen.

Voor onze *Leesbibliotheek* in hartelijken
dank ontvangen Dr. H. HOUTGERS: Van
den heer J. Heikelenburg te Arnhem, een pakje
boeken.
Wij wijzen onze vrienden nogmaals op deze
behoefden. Ijdelijke boeken, vooral ook ge-
halen uit de tijden der vervolging en uit de
dagen der Hervorming, zijn hoogst welkom.

Uit de Pers

In zake de leer en belijdenis onzer vaders,
dat men *niet* kind noch man noch vrouw,
nog dooper, indien men *u* houdt voor onweder-
gebooren, levert Dr. Wolf, van Maasland, in
de *Zuidhall. Kerkbl.* een niet onbelangrijke
bijdrage.
Zijn brief luidt aldus:
Hooggeacht Redacteur!
Dat onze Belijdenisschriften en ons Formular
van den Doop uitgaan van een verondersteld
wedergeboorte in het kind bij de bediening van
het sacrament des Doops, is zoo duidelijk, dat wel
niet vele jaren kunnen voorbijgaan, of minstens elk
ambtdiener in de Gereformeerde kerk niet dit
in. Tot nog toe zijn er echter altijd velen, die in
de Belijdenisschriften en in het Formular maar niet
lezen kunnen, dat bij den Doop wedergeboorte
moet verondersteld worden. Zij houden deze leer
dan ook voor een nieuwe leer.
En dat, wat, om nu maar iets te noemen, de
cathacismen in het antwoord op vraag 73 leert, dat
God ons door den Doop wil verkeeren, *dat wij*
zoo waarachtiglijk van ons zonden geestelijk ge-
waschen worden, als wij wettiglijk met water gewas-
chen worden, en in het antwoord op vraag 74,
dat de kinderen, *zooewel als de volwassenen* in het
verbond Gods en in zijn Gemeente begrepen zijn".
De kinderen moeten dus volgens den catechismus
gedoopt worden, omdat zij in de gemeente onzer
Heeren Jezus Christus begrepen zijn, en de Heere
verkeert hen, volgens dienzelfde catechismus, dat
zij waarachtiglijk geestelijk van hunne zonden ge-
waschen zijn.
Geelt de Heere nu ook aan *niet* wedergeboorte
de verzekering, dat zij waarachtiglijk van alle hunne
zonden gewaschen zijn? En kan men ook lid der
gemeente zijn zonder wedergeboorte?
Maar ik ga niet verder op de leer onzer Belijde-
nisschriften in.
Mijn doel is, Mijnheer de Redacteur! een klein
historisch bijonderheid onder de oogen der lezers
van uw blad te brengen.
In het werk van Dr. G. D. J. Schotel, *de open-
bare cereemonie der Ned. Herv. kerk in de 16de,
17de en 18de eeuw* (bedrukt in natuurlijke afbeel-
dingen der Gereformeerde kerk) kan ik, die
bij den aanvang der Reformatie in ons vaderland,
lang voordat onze Geref. kerken hun eigenweddige
Formulier van den Doop hadden uitgegeven, dat in
1574 de dienaar des Woords, terstond nadat hij
den Doop aan het kind had bedrukt, de volgende
woorden sprak: *God ende de Vader onzer
Heeren Jezus Christi bestendige ende be-
krachtig door sinne heyligen Geest, in
deze klade ende in ons allen de gaven
sinne ghegheuen wadergeboorten ende
gheheerlichheit in Christo Jezus ten
ewighe leuen, Amen!* Hoe blijkt ook weer
uit deze woorden, dat onze vaders doopten in de
veronderstelling, dat het kind reeds wedergebooren is.
Immers in deze woorden wordt gezegd, dat God
den Zinnen Heiligen Geest in dit kind moge be-
stendigen en bekrachtigen de gaven Zinner
geschonken wedergeboorte.
Ook deze woorden zijn dan, naast tal van andere
afspraken uit de 16de eeuw, ten bewijze, dat de
leer der veronderstelde wedergeboorte bij den Doop,
niet een nieuwheid is door sekeren hoogleeraar
te Amsterdam uitgevonden, maar de leer, waarin
onze vaders reeds stonden bij den aanvang
der Reformatie.
Ontvang geachte redacteur, mijnen dank voor de
mij in uw blad geschonken ruimte en geboef mij
(Uw dw. br. in Christus,
J. H. M. G. WOLF.)
Maasland, 18 Maart 1895.

Hier ligt natuurlijk niets verrassends in. Veel-
eer kon het niet anders zijn, dan het is.
Maar het kan toch zijn dat hebben onze lieve
broeders in Christus, die voor deze treedere en
lunige zaak nog altoos verkeerd staan, en te
daarom mis zien, en er dus ook descheolien
niet van beseffen, telkens opnieuw te wijzen op
allerlei, dat ten slotte ook hen overtuigen moge.

heid, B. Koorda en J. H. Spoel worden geex-
amineerd en niet alle stemmen, zoewel van Deputa-
ten als Classis, tot de H. Bediening des Woords
toegelaten.
Wordt voorgelezen een schrijven van den heer
Hovy over de proceskosten, ten einde het tekort
aan te vullen. Deze eerschuld zal door de vroe-
gere Doeleerende kerken worden aangezuiverd.
De brs. Keijl en Steewijk—Visser zullen zich
met de regeling belasten.
In de vergadering komen een tweetal brs.
ouders van de onlangs gestichte Geref. kerk te
Brussel. De voorzitter heet de brs. hartelijk
welkom en siet ze in de gelegenheid om hunne
boodschap der vergadering mede te deelen. Bij
monde van br. van Deth vraagt de Geref. kerk
van Brussel, om in verband te mogen komen
met de Geref. kerken in Nederland en verzoekt,
dat deze vraag namens de Cl. Dordrecht door de
gezonden mag worden naar de Generale Synode.
Tevens vraagt de kerkeraad van Brussel, of
voortaan zijne afgevaardigden de Cl. verg. te
Dordrecht mogen bijwonen met een advise-
rende stem.
Br. van Schaick eindigt deze vergadering met
dankzegging.
Vergadering der Classis Winschoten,
gehouden te Winschoten, den 14en
Maart 1895.
De praeses deze vergadering Dr. J. A. Bult
opent haar op de gewone wijze.
Hierna geschiedt voorlezing van een schrij-
ven van leden der kerk van Nieuw-Reerta, in-
houdende een verzoek om meerdere hulp bij
den predikdienst. Dit verzoek wordt toegelicht
door den gedeputeerde/dier kerken door hem
onderstund.
De Classis besluit bij de vorige regeling te
blijven en deze kerk om de drie weken te hel-
pen. — Instructie-Veendam: Hoe te handelen
met gedoopten van het Hervormd kerkgenoot-
schap, die wenschen gered te worden als
"dooptleden" te behooren tot de Geref. kerk.
Na toelichting door Dr. Vos besluit de Classis,
hoewel overtuigd van de wenschelijkheid van
eenheid der kerken ook in dezen, op deson-
gelukkig niet competent te zijn hierover te be-
slissen.
Ds. Vrieling van Scheemda doet de vraag,
of 't niet wenschelijk zou zijn een Classisalen
Zendingdag te houden.
De Classis oordeelt, dat er allereerst in de
gemeente belangstelling behoort te worden ge-
wekt voor de Zending door bidstond, behande-
ling van de geschiedenis der Zending op de ca-
techisatie en door verspreiding van Zendinga-
lectuur.
Hierna wordt een protest voorgelezen van een
br. diaken van de kerk van Winschoten tegen
't besluit van den kerkeraad, aldus luidende: *de*
kerkeraad, van oordeel, dat de kerk van Win-
schoten tot de kleinere kerken moet gerekend
worden, besluit zich te houden aan art. 38 D.
K. O. met deze restrictie, dat 't den diakenen
ter beslissing wordt overgelaten, of zij in zaken,
die regering der kerk belangende, een advi-
seerende stem willen hebben of niet.
Hieroover wordt bij vernieuwing een geest-
meerde discussie gehouden, waarna de Classis
met algemeene stemmen besluit, 't kerkerads-
besluit van Winschoten goed te keuren.
Nogmaals komt de instructie van de kerk van
Oostwold: *"Dooptgetuigen"* ter tafel.
Zeer veel wordt hierover gesproken, evenwel
geen beslissing genomen, hoewel 't blijkt, dat er
geen principieele bezwaren tegen 't stellen van
dooptgetuigen bij de Classis bestaan.
Op verzoek van den praeses, sluit Dr. Petersen
deze vergadering op de gebruikelijke wijze.

Vergadering der Classe 'a-Graven-
hage, op Dinsdag 14 Maart 1895.

In het moderamen nemen zitting Ds. Elms
als praeses, Ds. Doorn als assessor, Ds. Baay
als scriba.
Met betrekking tot de vraag van de kerk van
Voorburg: *"Wat denkt de Classe 'a-Gravenhage*
als Classe verder voor de Zending te doen?"
oordeelt de vergadering, dat het voorstel van een
der kerken moet worden afgewacht, om nog een
tweede Zendingvergadering te houden. De Classe
acht niet noodig, het voorstel van de kerk van
'a-Gravenhage 'a in behandeling te nemen, na-
melijk om de Zending te blijven behartigen
op de wijze, als thans volgens de bepalingen
der laatste Synode geschiedt, en niet ook als
Classis deze zaak ter hand te nemen, daar dit
de kracht der daartoe aangewezen deputaten zou
verzwakken," met het oog op het besluit door
de Classe dienaangaande in de laatste Decem-
bervergadering genomen.
Nog wordt aan de kerken wie dit geldt, ge-
vraagd naar de vorderingen der ineenameling.
Over het hoog gewicht dieser zaak, waarin bij-
kens de rapporten nog zooveel te kort schiet,
wordt in den breedte gesproken, en ten slotte
het dubbel voorstel aangenomen:
1. De Classe besluit, voortaan niet eenmaal,
maar minstens tweemaal per jaar de zaak der
ineenameling ter tafel te brengen;
2. De Classe verklaart zich bereid, waarmede
enige kerkeraad dit mocht begeeren, deputaten
aan te wijzen, om met de leden zijner kerk over
de ineenameling sabbat te spreken.
Met dankgebed wordt de vergadering ge-
sloten.

Inwendige Zending en Bijbelcolportage in Noord-Brabant
en Limburg.

De Deputaten der Geref. kerken voor Inw.
Zending en Bijbelcolportage in Noord-Brabant
en Limburg vermanen op hunne jongste ver-
gadering met innig leedwezen van hunnen Voor-
zitter Dr. J. van Haeringen, dat Z.Erw. de toe-
peling der kerk van Katendrecht had aangenomen,
waardoor hij de Inw. Zending in deze provin-
cie niet langer kon kunnen sluiten.
Met grooten ijver, hartelijke toewijding en veel
tijdsopoffering heeft Z.Erw. als Praeses-Penning-
meester de belangen van de Inw. Zending be-
handeld, zodat zijn persoon en werk onder ons
in dankbare herinnering zal blijven.
Op dezelfde vergadering werden Dr. J. H.
Feringa van Klundert tot Praeses, J. K. van
Haeringen van Gendern tot Secretaris en Ou-
derling J. den Boer van Almkerk aan den
Nieuwduidelijk tot Penningmeester verkozen, die
zich allen bereid verklaarden de hun opge-
dragen functie te aanvaarden.
Nieuwe Deputaten voorgesteld,
J. den Boer, Secretaris.

Naar aanleiding van bovenstaande mededeeling
nemen de ondergetekenden de vrijmoedigheid
om het werk en de behoeften der Inwendige
Zending en Bijbelcolportage in deze Provincie
dringend aan te bevelen; niet alleen bij onze
kerken, maar ook bij alle Broeders en Zusters,
die den Heere Jezus lief hebben en met ons
verlangend sabbat naar de komst van Gods
koninkrijk.
Zien wij terug op hetgeen de Heere door de
Inwendige Zending reeds heeft gewrocht, dan

grijpen wij moed om het spoor en de voetstap-
pen onzer voorgangers bijeenlijnd te volgen.
Voor ruim 23 jaren begon de kleine kerk te
'a Bosch onder leiding van haren toenmaligen
Leeraar Ds. L. Lindeboom het werk der Evan-
gelisatie te Tilburg. Het scheen aanvankelijk
een hopelooze pogen, zoodat zelfs velen der
Broeders in deze Provincie meenden, dat het
beter ware de zaak op te geven. De tegenstand
van de zijde der R. C. geestelijkheid was dan
ook zoo groot, dat men geen spreekplaats kon
krijgen! En thans? na vijftig jaren
is het lichaam van Christus aldaar tot volle
openbaring gekomen door de formatie van een
kerkeraad, onder leiding van Dep. der Classis
'a Bosch. In het netste kerkgebouw komen daar
des Zondags van 120—150 toehoorders samen
om Gods Woord te hooren en de sacramenten
te gebruiken. Men heeft een Zondagschool,
Chr. Zangvereniging, Chr. Jongelings- en
Jongedochtersvereniging en ook een Christe-
lijke bewaar- en breischool, die door vele
R. C. kinderen wordt bezocht.
Voor een paar jaren is het reeds in Breda
tot kerkeradsformatie gekomen, zoodat deze
beide kerken, als dochters van de Inwendige
Zending, sprekende getuigen zijn van den zegen,
dien God op het werk der kerken heeft gegeven.
De geestelijke verwantschap tusschen deze
beide kerken en de Inwendige Zending heeft
echter aanleiding gegeven, dat zij niet op de
lijst der hulpbehoevende kerken zijn ingeschre-
ven, maar *zoolang* door de Inw. Zending wor-
den gestuurd, tot zij in hare eigen behoeften
zullen kunnen voorzien.
Dewijl wij nu van de geestelijke bearbeiding
van Breda zijn ontheven, heeft onze Zending-
leeraar Ds. Binnema, die tevens de kerk te Til-
burg dient, gelegenheid gekregen om zijn Zen-
dingarbeid tot andere plaatsen uit te breiden.
In Oosterhout wordt reeds uitgezien naar een
geschikte plaats van samenkomst, dewijl zich
aldaar eenige genegenheid openbaart naar een
zuiver Gereformeerde Evangelie-prediking.
In Geertruidenberg werkt onze Colporteur-
Bijbelleser Br. Dekker met zegen. Des Zondags
komen daar reeds ruim een honderd belang-
vallenden te samen om een eenvoudige ver-
klaring van het Woord Gods te hooren. Sedert
eenige weken heeft hij ook gelegenheid gevon-
den om des Zaterdagavonds te Hooge Zwaluwe
een woord te spreken, nadat hij eenige dagen
in het dorp had gecolporteed.
Onze tweede Colporteur-Bijbelleser Br. Koppe
is sedert Sept. 11. gestationeerd te Heleneveen
in *"De Griendtveenen Mossletter"* veen-kolonie,
voor wien wij daar een verplaatsbare woning
hebben gebouwd met een lokaal, waarin de
kleine gemeente van Heleneveen vergadert. In
deze kolonie werken des zomers 1500 arbeiders
uit onze Noordelijke Provincien, waaronder vele
Protestanten; zelfs leden van Geref. kerken, die
daar zonder enig toezicht als Heidenen leefden
en den Zondag in ledigheid doorbrachten. Velen
uit hen maken reeds gebruik van de godsdienst-
oefening, terwijl onze Colporteur hen van tijd
tot tijd in hunne keeten bezoekt om met hen
over hunne eeuwige belangen te spreken.
Uit dit kort overzicht van onzen werkring
blijkt genoegzaam, van hoeveel betekenis hij is
niet alleen voor Noord-Brabant en Limburg,
maar voor ons geheels Vaderland. De kerk van
Tilburg heeft vele leden en kerkgangers van
elders, die in de ateliers van den Staatsspoorweg
aldaar werkzaam zijn, terwijl in Heleneveen aan
de veenarbeiders uit het Noorden gelegenheid
wordt gegeven, om het Woord Gods te lezen
en te hooren. Voor al dien arbeid is geld —
veel geld noodig, maar onze verwachting is van
Heu, wiens het goud en het zilver is, en die
de herten kan neigen en de beuren kan openen
om bij te dragen tot uitbreiding van zijn
koninkrijk.
Met vertrouwen bevelen wij het werk des Heeren
in deze Provincien aan bij de kerken, bij
de Broeders en Zusters, die een hart hebben
voor de toebrenging van verdoelde zielen, bij
jongelings- en jongedochtersverenigingen, die
vaak met jeugdigen ijver bezield de ouden be-
schamen. Blijft ons stemmen met uw gebed en
uwe gaven en werk anderen op om u daarin te
volgen. Ween verzekerd, dat Hij, die zijne uit-
verkoopen uit alle oorden van ons Vaderland
door zijn Woord en Geest wil vergaderen, *de*
gaven onzer lippen als een dankoffer voor de
gemade u bewezen niet zal versnellen, maar dat
zij als een welriekende reuk zullen opstijgen tot
voor zijn troon.
Nieuwe Deputaten voorgesteld,
J. H. FERINGA, Praeses,
J. K. VAN HAERINGEN, Secretaris,
J. DEN BOER, Penningmeester.

Verloop der Vergadering van Deputaten tot de
Zending van de Gereformeerde kerken onder Hoidman en
Mohammedanen, gehouden 14 Februari 1895.

De Vergadering was hoofdzakelijk beledigd om
te heraanlagen over de aanbieding van Ds.
Lion Cachet, reeds lang geleden geschied, waarbij
deze Broeders zich ter beschikking had gesteld
voor den dienst der Zending, en die, in ver-
band met de opleiding, tot dier was uitgesteld.
Nadat op de gebruikelijke wijze de vergade-
ring geopend is en de notulen gelezen zijn,
worden eerst enkele mededeelingen gedaan:
1. Aangaande de regeling voor het vertrek
van Br. Hornman door het Moderamen gemaakt,
wat de goedkeuring der Vergadering wegraagt.
2. Wordt door den Director medegedeeld,
dat hem, van een lidmaat van een oerker-
ken, ten behoeve onzer Zending, onder zeer
aanneemelijke voorwaarden zijn ter hand gesteld.
3. Oostenrijkische Obligatie, nominal een
waarde verhoogende van f 6000.—
De Vergadering vernoot dit met groote
blijdschap en machtigt Praeses en Scriba, het
voorstelge bewijs van ontvangst door den Zen-
ding-Directeur afgeven, door een definitief te
vervangen.
3. Brengen B. B. Lion Cachet en Doimer ver-
slag uit van een onderhoud, dat zij met den
Minister van Kolonien hebben gehad.
Nu komt de inzending van Ds. Lion Cachet
aan de orde, bij de behandeling waarvan deze
Broeder, met verlot van den Praeses, de ver-
gadering verlaat.
Het praesidie van het Moderamen over de
zaak wordt gelezen; ernstig overwogen en met
eenige wijzigingen vastgesteld.
Het praesidie eindigt met de volgende
conclusie:
Met machtiugheid van het hiervoor gezegde,
adviseert dan uw Moderamen, de aanbieding
van Ds. F. Lion Cachet aan te nemen zooveel
hemzelven betreft. Maar voorts ook, om deselde
oorzaak, op de aanbieding van *de zijnen* en
"het zijne" niet in te gaan; dewijl dit immers
ook niet geschiedt ten opzichte van andere Zen-
delingen.
Het Moderamen doet derhalve in deze zaak
het volgende voorstel (behoudens goedkeuring
van den gesondheidstoestand van dezen Broeder):
Deputaten tot de Zending besluiten:
1. Ds. F. Lion Cachet, thans Belianar des

Officiële Berichten.

Met acherhoging uit het Kerkblad van 20 Maart.

Class. Vergadering, gehouden te
Dordrecht, 6 en 7 Febr. 1895.

Voorzitter is naar toebereit Dr. van Schaick,
assessor Dr. Steukete, scriba Dr. H. G. de Jonge,
adjunct-scriba Dr. Steewijk—Visser.
Een drietal candidaten, de broeders J. Lugtig-